

Conferința internațională

Discurs critic și variație lingvistică. Stereotipii culturale și lingvistice
Suceava, 23-24 iulie 2015

Conferința Internațională *Discurs critic și variație lingvistică*, ajunsă la ediția a V-a, propune doctoranzilor și tuturor celor interesați o tematică generoasă, sub titlul *Stereotipii culturale și lingvistice*.

Despre stereotipii se vorbește în ultimul timp în diverse domenii, de la medicină (stereotipiile de limbaj, de expresie, specifice unor maladii), la didactică sau în orice disciplină care promovează evitarea șablonizărilor. Perspectiva antropologică abordează problema stereotipurilor culturale identificate la nivelul gândirii, stereotipuri care ar caracteriza și ar asigura coerența și individualizarea unui grup, social, etnic, a unei comunități culturale, materializate fie în mituri, ca discursuri autoreferențiale și justificatoare (miturile fondatoare), fie în prejudecăți emise în legătură cu ceilalți, ca discursuri generalizatoare și simplificatoare. Stereotipul, în sens restrâns, constituie repetarea mecanică a unei forme, ca urmare a lipsei de originalitate, prin care se banalizează exprimarea, dar și ca asumare a unei idei, considerate valoroase, fără o interpretare proprie. Cu o accepție relativ similară circulă și termenii *clișeu*, *șablon* – repetarea mecanică, lipsită de interes și de spirit inventiv, a unui model. De la cuvântul *șablon* s-au format derivatul *șablonard* cu sens adjectival, verbul *a șabloniza*, substantivele *șablonism* și *șablonizare*. În condițiile existenței mai multor cuvinte care se referă la realități apropiate prin conținut, funcție sau geneză, considerăm că se pot reexamina unele distincții între accepțiile termenului *stereotipie*, pe de o parte, și că, pe de altă parte, se impun unele reevaluări ale raportului dintre noțiunile „stereotip“, „clișeu“ și „automatism“, vehiculate în cercetarea limbii și a literaturii.

În sens larg, stereotipiile vizează tot ceea ce repetă, preia, multiplică un anumit tipar, rezultând, în urma fenomenului de recurență, obiecte sau procese cu trăsături comune; din această perspectivă, studiul teoretic al limbii (dar și al altor discipline filologice) sau practic, al științelor sociale și ale culturii, are printre obiectivele sale și pe acela al stabilirii unor modele, tipuri etc. ce răspund unor exigențe de regularizare a fenomenelor, astfel încât, prin operații de generalizare, pot fi stabilite clase, paradigme și categorii corespunzând unor serii de elemente cu trăsături care instituie identități și diferențe. Avem a face, în acest caz, cu valoarea pozitivă a *stereotipiilor epistemologice și metodologice*.

În cercetarea proceselor cognitive se constată de asemenea rolul pozitiv al stereotipului, acesta fiind un element indispensabil în funcționarea

memoriei și a gândirii umane (concept rezistent, forte, rigid). De aici decurge, în mod firesc, acceptarea tezei că, datorită congruenței proceselor cognitive cu cele comunicative, s-ar putea identifica și la nivelul limbajului astfel de stereotipuri evaluate pozitiv (*stereotipii funcționale*). În acest sens, pornind de la teoria lui E. Coșeriu, se poate avansa ideea că o limbă conține o sumă de modele, scheme, un sistem, impus prin tradiție, care operează ca un șablon și există posibilitatea ca exact aceeași structură să fie repetată sau ca aceleași opoziții, diferențe să se întrebuițeze de mai multe ori. Apoi, la nivel supraordonat, o sumă de recurențe ar distinge tipurile, grupurile de limbi (romance, germanice etc.), care ar constitui de fapt alt tip de *stereotipii funcționale*.

La nivelul vorbirii, al discursului, se manifestă mai multă libertate în raport cu norma, libertate care ține seama însă de sistem, – «tehnica actuală» și unele construcții fixe impuse prin tradiție – «discursul repetat». Discursul repetat este considerat în mod obișnuit o stereotipie *lexicală*, cu/fără valoare expresivă, care se manifestă în toate stilurile funcționale, dar și în limba vorbită neliterară. Însă «tehnica actuală», actualizată prin vorbire și caracterizată prin trăsătura de a valorifica virtualitatea prin creativitate și prin inventivitate, generată de libertățile posibile în sistem, se manifestă tot în limitele unor constrângeri impuse în cadrul limbii de norme (de congruență, de corectitudine, de adecvare etc.) dictate de tradiția limbii istorice și în conformitate cu expectația receptorilor (*stereotipii de conformitate*). Chiar atunci când se are în vedere devierea, abaterea de la normă cu finalități poetice, aceasta trebuie admisă ca atribut al limbii tot într-un anumit sistem care dictează granițele pînă la care se ajunge cu valorificarea expresivității. Rolul scriitorilor ar fi tocmai acela de a identifica mereu alte posibilități prin „dezmarginirea” normelor.

Aceste direcții sugerate de noi, dar desigur și multe altele, afine cu problematica propusă, pot constitui teme ale lucrărilor conferinței, organizate în cadrul Școlii doctorale socio-umane, domeniul Filologie, de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Participanții sînt invitați să supună dezbaterii rezultatele obținute în cercetarea proprie, prin reunirea și confruntarea opiniilor generate de diverse școli lingvistice și literare (analiza discursului, lingvistică, istoria limbii, stilistică, teorie și critică literară, metode de interpretare, traductologie etc.).

Temele conferinței pot fi încadrate într-una din cele trei secțiuni: 1) **stereotipii culturale în textul literar** 2) **perspective de analiză discursivă și textuală asupra structurilor stereotipe**; 3) **abordări interdisciplinare ale stereotipiilor**.

Limbile de comunicare: română, franceză, engleză, spaniolă, italiană, germană.

COMITETUL ȘTIINȚIFIC AL CONFERINȚEI:

Marius Sala – Academia Română

Paloma Gracia Alonso – Universitatea din Granada, Spania

Simona Antofi – Universitatea „Dunărea de Jos“, Galați, România

Sanda-Maria Ardeleanu – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Neil B. Bishop – Universitatea St. John’s, Newfoundland, Canada

Iulian Boldea – Universitatea „Petru Maior“, Tîrgu Mureș, România

Aurel Buzincu – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Henry Boyer – Universitatea Paul Valéry, Montpellier III, Franța

Luminița Cărăușu – Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași, România

I. C. Corjan – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Albumița-Muguraș Constantinescu – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Claudia Costin – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Mircea A. Diaconu - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Caius Dobrescu – Universitatea din București, România

Sabina Maria Fînaru – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Danielle Forget – Universitatea Ottawa, Canada

Georges Freris – Universitatea Aristote, Thessaloniki, Grecia

Alexandru Gafton – Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași, România

Evelina Graur – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Vasile Ilincan – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Daniela Jeder – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Vassiliki Lalagianni – Universitatea Péloponnèse, Grecia

Nicolae Leahu – Universitatea „Alec Russo” Bălți, Republica Moldova

Coman Lupu – Universitatea din București, România

George Manolache – Universitatea „Lucian Blaga“, Sibiu, România

Mircea Martin – Universitatea din București, România

Aurelia Merlan – Ludwig-Maximilians-Universität, München, Germania

Ana Maria Minuț - Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași, România

Ovidiu Morar - Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Eugen Munteanu – Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași, România

Mircea Muthu – Universitatea „Babeș-Bolyai“, Cluj-Napoca, România

Rodica Nagy – Universitatea „Ștefan Cel Mare“, Suceava, România

Catalina Neculai – Universitatea Coventry, Marea Britanie

Enrique Javier Noguerras Valdiviesa – Universitatea din Granada, Spania

Ioan Oprea – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România

Gheorghe Popa – Universitatea „Alec Russo” Bălți, Republica Moldova

Marina Rădulescu Sala – „Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, România

Mina Maria Rusu -MECS, București, România
Ala Sainenco – Universitatea „Alec Russo” Bălți, Republica Moldova
Lavinia Seiciuc- Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România
Ion Simuț – Universitatea din Oradea, România
Vasile Spiridon – Universitatea „Vasile Alecsandri“, Bacău, România
Elena-Brândușa Steiciuc – Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România
Maria Sleahțiți – Universitatea de Stat, Chișinău, Republica Moldova
Andrei Terian – Universitatea „Lucian Blaga“, Sibiu, România
Monica Timofte- Universitatea „Ștefan cel Mare“, Suceava, România
Oana Ursache – Universitatea din Granada, Spania
Felicia Vranceanu – Universitatea Națională „Yuryi Fedkovici“, Cernăuți, Ucraina

Comitetul de organizare:

Prof. univ. dr. Rodica NAGY rodinagy@yahoo.com
Prof. univ. dr. Mircea A. DIACONU mircea_a_diaconu@hotmail.com
Lector univ. dr. Daniela PETROȘEL daniela.petrosel@gmail.com
Lector univ. dr. Ioana Crina COROI crinacoro@yahoo.fr
Lector univ. dr. Cătălina PÎNZARIU tea_ina_pin@yahoo.es
Dr. Alina NACU aprisacariu@usv.ro
Dr. Oana ANDRIESE oana_andriese@yahoo.com
Lector dr. Otilia IGNĂTESCU otinastuta@yahoo.com
Drd. Ana CRĂCIUNESCU
Drd. Livia FEIDAROS
Drd. Cornelia NICHIFOR cornelianichifor@yahoo.com
Drd. Georgiana DIACONIȚA
Drd. Andreea CERLINCĂ

Joi, 23 iulie 2015

09.00 – 10.00 – Înscrierea participanților (Aula Corp E)

10.00 -13.30–Deschiderea lucrărilor conferinței: *Prorector, prof. univ.dr. Mircea A. DIACONU*, Director al Școlii doctorale, prof. univ. dr. *Elena Brândușa STEICIUC*, decan FLSC, prof. univ. dr. *Luminița Elena TURCU*, prof.univ.dr. *Rodica NAGY* / Prelegeri în plen:

- **10.00 – 10.30** - Deschiderea lucrărilor conferinței
- **10.30 – 11.00** - Prof.univ.dr. Gheorghe POPA, Universitatea din Bălți, *Variația lingvală: unele aspecte teoretice*
- **11.00 – 11.30** - Prof. univ. dr. Simona ANTOFI, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, *About the (Meta)Poetics of Diary and the (Auto)Fictional Recurrences of Diarist Writing - Matei Calinescu, A Diary of Sorts (Un fel de jurnal)*
- **11.30 – 12.00** – Prof.univ.dr. Coman LUPU, Universitatea din București, *Stereotipii în discursul mediatic actual*
- **12.00 – 12.15** - *pauză de cafea*
- **12.15 – 12.45** – Conf. univ. dr. Ana Maria MINUȚ, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, *Studiu de caz. Un tip de stereotipie in actul traducerii.*
- **12.45 – 13.15** - Prof. univ. dr. Ioan OPREA, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, *Eminescu și clișeele lingvistice*

13.30 – 14.30 – Prânz – Restaurantul USV

14.30 – 16.30 – Prezentări pe secțiuni (Sala A112, Sala A115, Lectoratul francez)

16.30 – 17.00 – Pauză de cafea

17.00 – 19.00 – Prezentări pe secțiuni (Sala A112, Sala A115, Lectoratul francez)

Vineri, 24 iulie 2015

09.30 -11.00 – Prezentări pe secțiuni (Sala A112, Sala A115, Lectoratul francez)

11.00 – 11.30 – Pauză de cafea

11.30 -12.30 – Încheierea lucrărilor conferinței.

Program pe secțiuni

Stereotipii culturale în textul literar

(Corpul A, Sala 115)

Joi, 23 iulie, 14.30 – 16.30/ Moderatori: Prof.univ.dr. Coman LUPU, Universitatea din București, Prof. univ. dr. Elena-Brândușa STEICIUC, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Conf. univ. dr. Roxana UTALE, Universitatea din București

BĂICEANU PÂRLOG Elena- *Orașul ca topos în romanele lui George Bălăiță;*

BARBUȚA Elena Alina- *Vasile Lovinescu și pasiunea sa pentru mituri;*

BLĂNARU Iuliana - *La description comme mise en abyme pour les situations narratives dans le roman Don Juan, de Nicolae Breban;*

DIACONU A. Mircea – *Alexandru Grama și Basarab Nicolescu. O dezbatere de idei;*

ILAS Veronica - *Le contexte socio-culturel des romans de Gabrielle Roy;*

NOVAC Anicuta- *Artistul și măștile sale în traseul formării identitare: Norman Manea, Anii de ucenicie ai lui August Prostul;*

STEICIUC Elena Brândușa - *Espace et mémoire dans l'oeuvre de P. Modiano;*

UTALE Roxana - *Gli stereotipi identitari nella drammaturgia di Eduardo De Filippo;*

Joi, 23 iulie, 17.00 -19.00/ Moderatori: Prof.univ.dr. Simona ANTOFI, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Prof. univ. dr. Mircea A. DIACONU, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

DOLGU - URSULEANU Dana Alexandra - *Proza lui Traian Chelariu. O absorbție în lectură;*

HRISTU HURMUZACHE Nicoleta - *From the fantastic projections to the personal myth in Blecher's work;*

IGNĂTESCU Otilia - *Invenție și stereotipie în literatura distopică;*

SVEDUNEAC Carmen- *Don Quijote în straie românești. Primele adaptări literare ale romanului lui Cervantes;*

MUNTEANU Cornel - *titlu rezervat;*

NOGUERAS VALDIVIESO Enrique Javier - *Traducción, metamórfosis y metáfora: c uatro muertes para Laura;*

PAPUC Camelia Maria - *Aspecte ale discursului informal în traducerea romanului Umbra vântului, de Carlos Ruiz Zafon;*

***Perspective de analiză discursivă și
textuală asupra structurilor stereotipe
(Corpul A, Sala 112)***

*Joi, 23 iulie, 14.30 – 16.30/ Moderator: Prof.univ.dr. Gheorghe POPA,
Universitatea din Bălți, Prof.univ.dr. Ioan OPREA, Universitatea „Ștefan
cel Mare” din Suceava*

CUIBUS Daiana - *Noile gramatici academice – un discurs repetat?;*

GRECU Anamaria - *„Doxa” și „dialogism interdiscursiv” în discursul
religios ocazional actual. Pareneza;*

FEIDAROS Livia - *Stereotipii lingvistice - de la discursul repetat la limba
de lemn. Desemantizare graduală în cadrul discursului totalitar;*

IORGA LUNGEANU Violeta Teodora - *Feminine discourse between
authenticity and stereotypy;*

JIANU Magda - *Linguistic stereotypes in the administrative texts of the
E.U. institutions from Brussels;*

ONIȘORU Andreea Maria - *Mărcile subiectivității și Legile Discursului în
Moftul Român;*

Joi, 23 iulie, 17.00 -19.00/ Moderator: Conf.univ.dr. CUIBUS Daiana, Universitatea Babes Boylai Cluj, Prof.univ.dr. NAGY Rodica, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

CERLINCĂ Andreea - *Limba de lemn în literatura română;*

PEICA Cipriana Elena - *Clișeele verbale și utilizarea acestora în discursul cotidian - câteva considerații semantice, sintactice și pragmatice;*

TURCU BOBU Daniela - *Stereotipii și clișee ideologice în discursul critic aplicat literaturii române. Studiu asupra manualelor de liceu antedecembriste;*

DIACONIȚA GEORGIANA - *Structuri constitutive (stereotipe?) în psalmii de pocăință;*

CENAC Oana - *Aspecte ale limbii de lemn în discursurile lui Gheorghe Gheorghiu – Dej;*

ARDELEANU Sanda Maria, IFTIMIA Corina - *Discursul francofilofon și stereotipurile lui;*

SIMIONESCU Ana Elena - *Les prédications- une interprétation de l'écriture biblique?;*

NICHIFOR Cornelia - *Discursul repetat în titlurile de articole din presă;*

Abordări interdisciplinare ale stereotipiilor **(Corpul A, Lectoratul francez)**

***Joi, 23 iulie, 14.30 – 16.30/ Moderator: Conf. univ. dr. ILINCAN Vasile,
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava***

BOTEZATU Vanina - *Linguistic stereotypes in the romanian and italian legal discourse;*

CRISTESCU Violeta - *Réception et horizon culturel en relation avec l'oeuvre traduite;*

CRĂCIUNESCU Ana - *Stereotipuri non-verbale în contextul comunicării culturale din publicitatea audiovizuală de turism;*

DABIJA Ionela - *Identitatea generației a doua de imigranți români din Spania negociată între două lumi sociale;*

HUMOREANU Daniela - *Stereotipuri culturale: Jidovul rătăcitor;*

JEDER Daniela – *Stereotipii comportamentale în relația profesor-elev;*

MANOLIU Narcis - *Clișee internaționale în discursul didactic;*

MONU Ioana Ștefănoaia - *Despre valoarea pozitivă a unor stereotipii terminologice: „fondul principal lexical” și „masa vocabularului”;*

Joi, 23 iulie, 17.00 -19.00/ Moderator: Prof.univ.dr. NAGY Rodica, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, dr. NACU Alina, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

BUCULEI Lucica - *Structuri recurente in poezia romaneasca publicata in revistele literare;*

OLARU Lăcrămioara Petronela –
SUPERCALIFRAGILISTICEXPIALIDOCIOUS;

ROȘU Alice – *titlu rezervat;*

STROIA Armanda Ramona - *Clișeul lingvistic – profilul unui concept transdisciplinar;*

COZACIUC Diana Isabela - *Discriminarea lingvistică a etniei rome;*

COROI Ioana Crina - *Interferences normatives dans l'analyse du discours scientifique;*

Vineri, 24 iulie, 09.30 -11.00, Moderator: Prof.univ.dr. NAGY Rodica, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,

COSTIN Claudia – *Valențe ale spațiului în legenda populară românească;*

ILINCAN Vasile – *titlu rezervat;*

JEDER Daniela – *O analiză a discursului didactic din perspectiva estetică;*

NACU Alina – *The cliches of the ceremonial distinction awarding discourse;*

NAGY Rodica – *Despre structurile sintactice stereotipe;*

SENCIUC Claudia - *Contribuția lui C. Dimitriu la cercetarea morfologiei limbii romane;*